



EESC Info

European Economic and Social Committee

A bridge between Europe and organised civil society

April 2025 | BG

Available Languages:

ES	BG	CS	DA	EN	DE	ET	FR	EL	GA	HR	IT	LV	LT	HU	MT
NL	PL	PT	FI	RO	SK	SL	SV								

?????? ???? ??



?????? ??????

Гражданското общество се бори с поляризацията на обществото

Вече е април, но ние все още обсъждаме енергията и идеите, породени от нашите водещи прояви през март, които за пореден път демонстрираха силата и решимостта на гражданското общество.

В Европейския икономически и социален комитет март беше интензивен и вдъхновяващ месец. Бяхме домакини на нашата ежегодна младежка проява „Твоята Европа, твоето мнение“. По този повод дадохме думата на бъдещето на Европа: на млади хора, много от които все още ученици в средното училище, от целия континент, включително от Обединеното кралство и страните кандидатки за членство в ЕС.

Проведохме и нашата втора *Седмица на гражданското общество*, която събра над 800 представители на гражданското общество от цяла Европа за участие в оживени дискусии, обмен на най-добри практики и съвместно търсене на решения, целящи укрепване на

демократичното участие. Тази година седмицата се проведе под надслов *Укрепване на сближаването и участието в поляризираните общества*.

В днешните бурни времена не се наблюдава недостиг на наболели въпроси. Защо тогава насочваме нашето внимание към поляризацията?

Поляризацията — засилената конфронтация на противоположни гледни точки — може да бъде нормална част от демократичния дискурс, който често се базира на идеология. Всъщност оживените дискусии и изразяването на разнообразни, дори противоположни мнения са жизненоважни за всяко отворено и плуралистично общество като нашето. Както ЕИСК често е подчертавал, откритият дебат без ограничения е „основата на обществото на участието, без което демокрацията не може да функционира правилно“.

Обаче поляризацията, която виждаме днес, е различна. Свидетели сме на възхода на отрицателната поляризация и популизма, които отхвърлят диалога, подкопават доверието и демократичните ценности. В политиката и обществения живот възможностите за компромис намаляват. Когато поляризацията става враждебна, когато подхранва омраза или негодувания, тя пречи на социалното сближаване, засилва разделението, а в най-лошите случаи води и до насилие.

Посвещавайки нашето събитие на поляризацията, искахме да обърнем внимание на обезпокоителното нарастване на нейните токсични характеристики, които бавно проникват във всички пори на европейските общества.

Редица заплахи засилват тази тревожна тенденция: външна намеса в демократичните процеси, разпространение на дезинформация и манипулиране на социалните медии с цел заглушаване на опозиционните гласове и насърчаване на екстремистки възгледи.

Наблюдаваме и нарастващ натиск върху свободата на медиите — посредством монополизирание, правителствена намеса или атаки срещу журналисти в момент, когато свободните и плуралистични медии са по-важни от всякога.

В ЕИСК сме дълбоко загрижени във връзка с увеличаването на престъпленията, основани на омраза, в цяла Европа, включително престъпленията, насочени срещу религията, биологичния и социалния пол. Омразата подкопава демокрацията, отслабва нашите институции и буди недоверие сред гражданите.

Именно тук гражданското общество играе решаваща роля. Организациите на гражданското общество имат силата и смелостта да защитават демократичните пространства, да отстояват основните права и да укрепват структурата на нашите общности. Това включва неутрализиране на токсичните въздействия на отрицателната поляризация.

Седмицата на гражданското общество беше нашият начин да подкрепим тези усилия. Тя предостави пространство за съдържателен диалог, свежи идеи и съвместно решаване на проблеми с цел насърчаване на участието и социалното сближаване. Имахме панели на Групата за връзка по различни теми и един ден, посветен на Европейската гражданска инициатива (ЕГИ) — основният инструмент на ЕС за осъществяване на пряка демокрация.

В рамките на седмицата ЕИСК за 15-и път връчи своята *Награда за гражданското общество*, като удостои с нея три изключителни инициативи за борба с поляризацията в цяла Европа. Избрани измежду повече от 50 кандидатури от 15 държави членки, тези проекти показват както мащаба на предизвикателството, така и сериозния ангажимент на участниците от гражданското общество да го посрещнат открито.

Надявам се, че проведената тази година *Седмица на гражданското общество* и носителите на нашата награда ще вдъхнат нов оптимизъм и вяра в ролята, която гражданското общество може да играе за защитата и насърчаването на европейските демократични ценности.

И докато все още разглеждаме идеите, предложенията и изводите от нашите прояви през март, в този априлски брой решихме да дадем думата на някои от участниците в *Седмицата на гражданското общество* и проявата „Твоята Европа, твоето мнение“. Приятно четене!

Лауренциу Плосчану

Заместник-председател по комуникацията

?????????? ?? ? ????????????

8 май 2025 г.

[Проява относно овластяването на уязвимите мигранти](#)

10 май 2025 г.

[Денят на Европа 2025 г.](#)

22 май 2025 г.

Конференция „Гражданите могат да победят дезинформацията“, Лисабон, Португалия

11 юни 2025 г.

Конференция на тема „Предоставяне на енергия на достъпни цени в Европа“

18-19 юни 2025 г.

Пленарна сесия на ЕИСК



„?????? ???...“

Разпокъсаността на единния пазар оказва пряко въздействие върху разходите за живот в ЕС, като тласка много европейци към ръба на бедността. Попитахме Емили Прузе, докладчик по становището, посветено на тази тема, какви мерки ЕИСК препоръчва, за да се подходи към решаването на този въпрос и да създаде справедлив и конкурентоспособен единен пазар.



???????????? ?????? ????? ??? ?????? ?????? ????

от Емили Пруже

Неправилното функциониране на единния пазар оказва пряко въздействие върху издръжката на живота и ЕИСК със съжаление констатира, че положението се влошава. Издръжката на живота повече от всякога е основната грижа на нашите съграждани, особено на младите хора. Най-засегнати са онези 94,6 милиона европейци, които живеят в риск от бедност или социално изключване.

Според оценки на МВФ нетарифните бариери в рамките на ЕС се равняват на мита в размер на около 44 % за стоките, което е три пъти повече от бариерите между американските щати, ако използваме обичайното сравнение. За пазара на услуги този дял е 110%!

Храни, жилища, енергия, здравеопазване, образование: много области са засегнати и за тях съществуват европейски инициативи. Всички ние трябва да положим повече усилия: държавите членки, частните оператори и Европейската комисия в качеството си на пазителка на Договорите. Ще цитирам три от основните препоръки, отправени в нашия доклад.

Първо, спешно трябва да се справим с териториалните ограничения върху доставките и националното сегментиране от страна на частните оператори, които ограничават конкуренцията и повишават цените за потребителите. Четиринадесет милиарда долара: според едно проучване на JRC от 2020 г. това са допълнителните разходи, които потребителите заплащат всяка година. Като се има предвид инфлацията, е разбираемо, че в момента тяхната основна цел е подобряването на единния пазар. Комисията работи по този въпрос, най-вече посредством Работната група по въпросите на правоприлагането във връзка с единния пазар (РГПЕП). Въпреки че проблемът е комплексен, бяха представени предложения. Нека направим оценка на тяхното въздействие и да постигнем бърз напредък по въпроса.

Предлагаме също така да се ускорят производствата срещу национални правила, които нарушават правото на ЕС. Следва да разгледаме възможността за налагане на временни мерки срещу явни нарушения на правилата на ЕС. Не трябва да допускаме създаването на бариери. Протекционизмът на някои държави членки има преки последици. Какво трябва да реагираме на факта, че срокът на лекарствата може да изтече, преди да бъдат пренасочени там, където са необходими?

И накрая, длъжни сме да намерим балансиран подход между предотвратяване на влошаването на високите стандарти по отношение на устойчивостта, благосъстоянието и защитата на работниците и

намаляването на ненужната административна тежест и улесняването на трансграничната търговия, за да насърчим справедлив и конкурентоспособен единен пазар.



????? ? ?????!

Членът на ЕИСК Elena Calistru, докладчик по становището „Преодоляване на кризите — мерки за устойчива, сплотена и приобщаваща европейска икономика“, пише за икономическите императиви за изграждане на икономика, която предпазва гражданите и предприятията от икономически сътресения и сериозни кризи, свързани с

разходите за живот.



????????????? ??????????????: ?? ????????????? ?? ?????
??? ?????? ?? ?????????????

От Елена Калистру

Неотдавнашните кризи подложиха на изпитание икономическата структура на Европа, като най-голямата тежест беше понесена от обикновените хора. Нашето становище „Преодоляване на кризите“ предлага план за икономика, която защитава гражданите и предприятията, вместо да ги подлага на икономически сътресения.

Открояват се три икономически императиви:

Първо, икономическото прогнозиране трябва да се промени от ретроспективен анализ на предварителна интервенция. Когато настъпи инфлация, тя засяга първо кухненските маси и след това икономическите показатели. Нуждаем се от усъвършенствани

системи за ранно откриване, които откриват затруднения в доставките и аномалии в преноса на цените, преди те да доведат до недостъпни сметки за отопление и хранителни стоки.

Домакинствата, които са най-уязвими на икономически сътресения, са именно тези с най-малък капацитет да ги поемат — реалност, която изисква подробно картографиране на уязвимостта, за да се гарантира целенасочена защита.

Второ, фискалният капацитет трябва да премине от спешно реагиране към интегрирано стабилизиране. NextGenerationEU беше впечатляващ, но импровизиран инструмент. Постоянните

механизми за фискална стабилизация с надзор от страна на гражданското общество ще гарантират, че ответните мерки при кризи защитават хората, изложени на най-голям риск. Когато икономическото управление пренебрегва ефектите на разпределение, произтичащият от това социален натиск подкопава самата устойчивост, която се стремим да изградим. Социалните условия във финансирането от ЕС не следва да се разглеждат като бюрократични пречки — те биха могли да гарантират, че икономическият растеж води до подобряване на стандарта на живот за всички.

Трето, пазарната интеграция трябва да се ускори там, където е от най-голямо значение за потребителите. Разходите за енергия, които значително надвишават тези на конкурентите, не са само макроикономически показатели — това са месечни сметки, които свиват бюджетите на домакинствата в цяла Европа. Стратегическите инвестиции в трансгранична инфраструктура и интеграция на енергийния пазар представляват не само абстрактни икономически цели, но и осезаемо облекчение за семействата и предприятията, изправени пред натиск от разходите за живот.

Икономическата политика, разработена без участието на гражданското общество, е като навигация без местни познания — възможна от техническа гледна точка, но на практика — неразумно начинание. Когато политиките се разработват с пълноценното участие на онези, които ще понесат последиците от тях, те винаги водят до по-добри резултати. Не става въпрос за консултация като формалност, а за използване на колективната интелигентност на организираното гражданско общество през целия цикъл на политиката.

Конкурентната социална пазарна икономика на Европа трябва да бъде осъвременена, а не изоставена. Необходимостта да се избира между конкурентоспособността и защитата на гражданите се насърчава от хора с ограничено икономическо въображение. Предстоящите предизвикателства изискват институционално творчество, което поставя икономическата устойчивост и благосъстоянието на хората в центъра на икономическото управление на Европа.



???? ????????

След предателството на Америка Европа е изправена пред много ясен избор: да защитава Украйна днес, тъй като би защитавала себе си или да се изправи пред руската армия на собствената си територия утре. Тази борба няма да бъде лесна, но битката не е изгубена, преди да започне. Остава да се види колко европейци ще се наредят до нас, пише нашия гост изненада, украинската журналистка Тетяна Огаркова.

Тетяна Огаркова е украинска журналистка и есеистка, специалистка по литература, живееща в Киев. Тя координира международния отдел на украинския кризисен медиен център и съвodeща на подкаста "Explaining Ukraine". (Обясняване на Украйна). Освен това преподава в Университета „Могила“ в Киев и е доктор по литература от университета Париж-XII Вал-дьо Марн.



?????? ?? ?????????? — ??????????? ? ????????

от Тетяна Огаркова

В началото на март тази година си тръгнах от Киев с натежало сърце. Бях на път за Франция за два дни, за да участвам на симпозиум за Украйна. Поради това не можех да присъствам на важна церемония в Киев. Нашата приятелка, поетесата Свитлана Повалеева, щеше да бъде на централния площад на столицата Майдан, като организира прощална церемония за най-големия си син, Васил, загинал на фронта на 28-годишна възраст. По-младият му брат Роман е убит през лятото на 2022 г. по време на битката за освобождаване на област Харков. Той беше на 24 години.

Качих се на влака със свито сърце. Бях оставила трите си деца сами в семейния дом. Не за първи отивах на кратко посещение в чужбина по време на войната. Този път обаче се страхувах.

Знаех, че при непосредствена опасност от руски балистични ракети предупредителната система на телефона ми няма да светне червено. За няколко дни щяха да бъда на 2 000 километра от дома, без достъп до информация за безопасността на дъщерите ми. Беше непоносимо.

Ако предупредителната система не подействаше, това щеше да се дължи на факта, че Съединените щати са прекъснали разузнаването за Украйна, включително за ранното засичане на балистични ракети от руска територия. Те бяха спрели и военната помощ, като дори вече изпратеното за Полша оборудване беше блокирано.

Няколко дни по-късно се завърнах в Украйна. През това време се проведеха преговори между делегациите на Украйна, САЩ и Саудитска Арабия. Украйна беше готова за пълно, незабавно прекратяване на огъня — ако Русия стореше същото. Доналд Тръмп беше удовлетворен. Американската разузнавателна информация беше подновена, заедно с военната помощ, договорена по време на администрацията на Байдън.

Доверието обаче е изгубено. След като веднъж сте били предадени, е трудно да се преструвате, че всичко е наред.

Споделя ли Европа усещането за предателство? Приключи епохата на защитата на НАТО в областта на сигурността под ръководството на САЩ. Привържениците на движението МАГА ни обръщат гръб. Те възнамеряват да сведат до минимум военното и хуманитарното присъствие в Европа и извеждат агресора Русия от дипломатическа и икономическа изолация.

Ако Тръмп желае прекратяване на огъня в Украйна възможно най-бързо и независимо по какъв начин, това е поради факта, че за него съдбата на Украйна не е от значение. Той просто иска да сведе до минимум разходите за бюджета на САЩ. САЩ вече не участват в срещи като тези, които се провеждат в базата Рамщайн, и за текущата година не е планирана допълнителна военна помощ от САЩ.

Мир за сметка на поражението на Украйна не смущава администрацията на САЩ. Пратениците Стийв Уиткоф и Кийт Келог предлагат планове за разделяне на Украйна на две или три отделни части — копие на следвоенната нацистка Германия. Сякаш Украйна е агресорът, който е загубил войната.

Европа обаче също е застрашена. Ако Тръмп планира да намали броя на американските войски в Европа и изисква 5 % вноски в бюджета за отбрана на всяка държава — членка на НАТО, това е така, защото той смята, че отбраната на Европа е европейски проблем.

Русия наблюдава. За нея НАТО без ръководството на САЩ не е нито отбранителна сила, нито възпиращ фактор. Колко време ще отнеме изграждането на „Европа на отбраната“, способна сама да гарантира сигурността си? Ако смятате въпроса за твърде абстрактен, опитайте се да отговорите на следния: кой от европейците ще отиде да защити Балтийските държави, ако Русия предприеме нападение след тренировъчните си операции в Беларус през септември 2025 г.?

След предателството на Америка Европа е изправена пред много ясен избор: да защити Украйна днес, както сама би се защитила, или да се изправи пред руската армия на собствената си територия утре. Тази борба няма да бъде лесна, но никоя битка не е загубена преди началото си.

В края на март едно проучване на общественото мнение в Украйна привлече вниманието ми. Над 80 % от украинците са готови да продължат борбата срещу Русия дори без подкрепата на САЩ.

Остава да се види колко европейци ще бъдат с нас.

?????? ?? ?????



???? ?????????? ?????????? ?? ? ?????????? ?? ???????
?? ?????????????? ??????????

В дебат с Майкъл Макграт, комисар, отговарящ за демокрацията, правосъдието, върховенството на закона и защитата на потребителите, ЕИСК предупреди за продължаващите усилия за заглушаване, дискредитиране и отслабване на онези, които защитават демокрацията, социалната справедливост и основните права, и изрази готовността си да обедини усилията си с Комисията, за да защити европейското гражданско общество и да се бори с поляризацията

Европейският икономически и социален комитет (ЕИСК) е готов да играе активна роля в бъдещата стратегия на Европейската комисия за гражданското общество (в процес на изготвяне), която има за цел укрепването на демокрацията и гражданското

пространство и обединяването на разделените общности в целия ЕС. На фона на нарастващите атаки срещу групи на гражданското общество и независими медии ЕИСК се ангажира да ги защитава и да спомогне за отстояването на основите на едно свободно и отворено общество.

„ЕИСК е твърдо решен да брани, защитава и овластява гражданското общество. Като дом на европейското гражданско общество няма да останем пасивни наблюдатели. Ще се противопоставим активно на усилията за отслабване на гражданското пространство. Ще се застъпим за по-силна подкрепа, по-добра защита и по-голямо признаване на ролята на гражданското общество за укрепването на нашите демокрации“, подчерта председателят на ЕИСК **Оливер Рьопке** на пленарната сесия на ЕИСК на 27 март, по време на която се проведе дебат на високо равнище относно деполяризирането на обществата с участието на комисар **Макграт**.

Г-н Рьопке заяви, че НПО и движенията на местно равнище все повече се борят с отстъплението от демокрацията, рестриктивното законодателство, кампаниите за оклеветяване и стратегическите съдебни производства, които имат за цел да заглушат несъгласието и са част от по-широки усилия за дискредитиране и отслабване на онези, които се застъпват за демокрация, социална справедливост и основни права.

Споменавайки наскорошните обвинения срещу природозащитни НГО, отправени от някои членове на Европейския парламент, г-н Рьопке предупреди, че е особено обезпокоителен фактът, че атаките идват не само отвън, но и — в някои случаи — от нашите институции.

Комисар Макграт заяви, че ЕИСК е в идеална позиция да даде много ценен принос към усилията на Комисията за укрепване на демокрацията и преодоляване на разделението в обществото. Според него най-добрият начин за борба с поляризацията е да се предоставят възможности за действие на европейските граждани и те да се чувстват представлявани: „Ако постигнем това, ще успеем да сблизим нашите общности, общества и Съюза. Във всички случаи знаем, че ангажираността на организациите на гражданското общество ще продължи да бъде от решаващо значение.“

Новата стратегия на ЕС за гражданското общество, обявена в работната програма на Комисията за 2025 г., ще подкрепя, защитава и овластява организациите на гражданското общество и защитниците на правата на човека.

По време на пленарния дебат бяха представени и основните изводи от [Седмицата на гражданското общество](#) през 2025 г., която се проведе под надслов „Укрепване на сближаването и участието в поляризиран общества“. Сред ораторите бяха **Брикена Чомаки**, съпредседател на Групата за връзка с европейските организации и мрежи на гражданското общество, която представи основните искания, формулирани по време на седмицата, носителят на Наградата за гражданското общество **Рихард Вашко** от Словашката асоциация за дебати и младежкият активист **Кристина Булвасова**, която представи основните препоръки от годишната младежка проява на ЕИСК [„Твоята Европа, твоето мнение!“ \(YEYS\)](#).(II)



[Европейският икономически и социален комитет \(ЕИСК\) призова работната програма на Европейската комисия за 2025 г., в която се определят законодателните и политическите приоритети на ЕС, да се съсредоточи върху икономическата издръжливост, социалната справедливост и устойчивостта. По време на пленарен дебат с комисаря по въпросите на икономиката и производителността Валдис Домбровскис ЕИСК, който играе решаваща роля за оформянето на работната програма, потвърди отново ангажимента си да спомогне за разработването на програма за справяне с неотложните предизвикателства, като същевременно изгради по-приобщаващ и ориентиран към бъдещето Европейски съюз.](#)

През декември 2024 г.ЕИСК представи своя [принос към работната програма](#) на Комисията озаглавена „Заедно напред: По-решителен, опростен и експедитивен Съюз“. Тази визия има за цел да отговори на икономическите и геополитическите предизвикателства, пред които е изправен ЕС. Всяка година, чрез обширни консултации и препоръки, ЕИСК дава своя принос за усъвършенстването на [работната програма](#), за да гарантира, че тя служи по най-добрия начин на европейските граждани и предприятия.

Председателят на ЕИСК **Оливер Рьопке** приветства тясното сътрудничество с Европейската комисия. Отчитайки усилията на Комисията, той призова за по-амбициозен и приобщаващ подход. „Оставаме ангажирани с разработването на политики, които насърчават икономическата стабилност, социалната справедливост и демократичните ценности“, заяви той.

Г-н Домбровскис потвърди отново, че работната програма на Комисията за следващите пет години има за цел да повиши икономическата конкурентоспособност и сигурност. „Предприемането на действия за намаляване на бюрокрацията е важен елемент от изграждането на тази по-конкурентоспособна Европа. Нашата програма за опростяване има за цел да гарантираме, че нашите правила спомагат за, а не възпрепятстват постигането на нашите икономически, социални, екологични и свързани със сигурността цели“, заяви той.

Ключови приоритети за 2025 г.

Икономически растеж и конкурентоспособност

Работната програма е съсредоточена върху структурните реформи, новата многогодишна финансова рамка (МФР) и укрепването на капиталовите пазари. ЕИСК се застъпва за по-широк подход към икономическата устойчивост, справяне с бавния растеж, кризата, свързана с разходите за живот, и нарастващата геополитическа несигурност.

По-интелигентно, а не само по-малко регулиране

ЕИСК подкрепя ангажимента на Комисията за намаляване на административната тежест, но предупреждава, че опростяването на нормативната уредба не бива да се осъществява за сметка на социалната закрила или екологичните стандарти.

Стимулиране на иновациите и инвестициите

Поставяйки силен акцент върху цифровите мрежи, ИИ и квантовите технологии, работната програма определя като приоритет технологичното лидерство на ЕС. ЕИСК настоятелно призовава Комисията да създаде условия, които предотвратяват изтичането на капитали и насърчават дългосрочните инвестиции в Европа.

По-справедлива и по-екологична Европа

По отношение на предизвикателства като недостига на умения, продоволствената сигурност и финансирането за устойчиво развитие работната програма има за цел да укрепя социалната и екологичната устойчивост. ЕИСК подчертава значението на политиките, които насърчават социалното сближаване и справедливия цифров преход.

Подготовка за разширяването и бъдещето

Тъй като ЕС се подготвя за потенциалното разширяване след 2028 г., в работната програма се очертават планове за финансова и политическа стабилност. ЕИСК настоява, че гледните точки на гражданското общество трябва да бъдат взети предвид, за да се гарантира, че политиките отговарят на нуждите на всички европейски граждани. (tk)



????? ????? ? ? ? ? ????????? ?????????? ?
????????????? ?????? ?????? ? ? ?????? ??
???????????????? ????????

Европейският икономически и социален комитет (ЕИСК) приветства новата „Визия за селското стопанство и храните“ на Европейската комисия — пътна карта за реформа, насочена към укрепване на позициите на земеделските стопани и изграждане на устойчиви продоволствени системи. ЕИСК обаче призовава за по-голяма амбиция в общата селскостопанска политика (ОСП).

Визията, обсъдена на пленарната сесия на ЕИСК на 27 март, включва мерки за укрепване на позициите на земеделските стопани при договаряне, повишаване на прозрачността на веригата на доставки и подобряване на диалога относно политиката в областта

на храните. Комисарят на ЕС на по въпросите на земеделието, **Кристоф Хансен**, я описа като „целенасочен отговор на призивите за конкурентоспособен, справедлив и устойчив хранително-вкусов сектор“ и изтъкна, че е важно да се работи в тясно сътрудничество с всички заинтересовани страни, включително гражданското общество.

Председателят на ЕИСК, **Оливер Рьопке**, отбеляза, че визията отразява много от приоритетите на ЕИСК. „В нея се признава ключовата роля на всички участници в хранително-вкусовата промишленост за гарантиране на устойчивост и конкурентоспособност“, заяви той, като добави, че в някои области препоръките на ЕИСК са по-амбициозни от предложенията на Комисията.

Членовете на ЕИСК приветстваха инициативи за укрепване на ролята на производителите в преговорите и договорите. „Писмените договори с клаузи за предоговаряне ще повишат прозрачността и преговорните позиции на земеделските стопани“, заяви **Стоян Чуканов**, докладчик по становището на ЕИСК „Изменение на Регламента за общата организация на пазарите (ООП)“ относно укрепване на позицията на производителите при договарянето и сключването на договори.

Комисията планира също така да засили сътрудничеството в рамките на продоволствената система, като насърчава устойчивото производство и по-здравословните хранителни режими. За **Емили Прuze**, докладчик по становището на ЕИСК относно „Нови правила за трансгранично правоприлагане, насочени срещу нелоялните търговски практики“, това представлява първа стъпка за подкрепа на земеделските стопани, като същевременно се избягва правната несигурност.

Визията включва ангажимент за нова система за управление на рисковете и кризите в целия ЕС в съответствие с призивите на ЕИСК за по-ефективни инструменти за справяне със сътресенията, свързани с околната среда, пазара и климата. Очаква се и бъдеща стратегия за приемственост между поколенията, която ще окаже подкрепа на младите земеделски стопани с достъп до земя, инвестиционни умения и инфраструктура в селските райони.

Въпреки наличната широка подкрепа, продължават да съществуват опасения. Участниците в дебата отбелязаха предизвикателствата във връзка с обсъждането на реформата на ОСП след 2027 г. без

яснота относно следващия бюджет на ЕС. ЕИСК също така призовава за по-строго прилагане на предварителните условия в социалната сфера и предупреждава, че визията не разглежда изцяло въпроси като концентрацията на пазара и финансовите спекулации, засягащи цените на храните.

ЕИСК потвърди отново ролята си на ключов партньор за превръщането на визията на Комисията в политика. Той пое ангажимент за продължаване на сътрудничеството, за да се гарантира, че при оформянето на бъдещето на селското стопанство на ЕС се отстояват интересите на земеделските стопани, производителите, работниците и потребителите. (ks)



???? ?? ?????????????? ????? ?? ?????????? ?? ???????

?? ?????????? ????? ??????????????

Европейският икономически и социален комитет (ЕИСК) подкрепи Европейския пакт за океаните, като призова Европейската комисия да гарантира, че той ще се превърне в стабилна рамка за действие, а не само в декларация за намерение.

Пактът трябва да бъде приведен в съответствие със съществуващите политики на ЕС като Зеления пакт, стратегията за синята икономика и целите за устойчиво развитие, като балансира икономическия растеж, опазването на околната среда и социалната справедливост.

Изменението на климата, замърсяването и прекомерният риболов излагат на риск океаните и крайбрежните общности. Пактът има за цел да подобри управлението, да стимулира иновациите и да насърчи устойчивата синя икономика. Неотдавнашна обществена консултация, както и приносът на гражданското общество отразяват нарастващата подкрепа за смели, приобщаващи мерки.

Хавиер Гарат Перес, докладчик по становището, подчерта: „Крайбрежните общности в Европа се изправят пред редица взаимосвързани икономически, социални и екологични предизвикателства. За да се справим с тези предизвикателства, трябва да насърчаваме устойчива и конкурентоспособна синя икономика (включително рибарство и аквакултури), да поддържаеме здрав, устойчив и продуктивен океан и да работим по всеобхватна програма за знания, научни изследвания, иновации и инвестиции в морската среда.“

ЕИСК призовава за рационализирано управление сред агенциите на ЕС, по-добро морско планиране и инвестиции в научни изследвания чрез програми като „Хоризонт Европа“. Той се застъпва и за „син“ план за действие в областта на храните, устойчиво корабостроене и справедлив преход за морските работници. Подкрепата за крайбрежното наследство и ангажираността на младите хора е от съществено значение.

За да бъде успешен пактът, той се нуждае от силна политическа воля, финансиране и отчетност. Ако се реализира правилно, той би могъл да позиционира Европа като световен лидер в устойчивостта на океаните, осигурявайки както екологична устойчивост, така и икономически възможности. (ks)



????????? ?????? ? ?????? ???????? — ?????? ??
??????? ?? ?????? ? ??? ??????? ?? ?? ???????????!

На 10 май Европейския икономически и социален комитет Ви очаква, за да Ви покаже сърцето и дома на европейското организирано гражданско общество, в сградата Jacques Delors, на адрес Rue Belliard 99, 1040 Brussels.

Тазгодишният Ден на Европа е особено специален, тъй като отбелязваме **75-ата годишнина от Декларацията на Шуман** — историческата основа на европейското единство и сътрудничество. По случай тази толкова важна годишнина ЕИСК отваря вратите си за цял ден, изпълнен с ангажиращи, информационни и развлекателни дейности и опознавателна обиколка.

Подготвили сме по нещо за всеки, от интересуващите се от политика до любопитните младежки умове.

Съберете печати по маршрута на нашата опознавателна обиколка на ЕИСК:

- ?????????? ?????????? ?????????????????? ?? ?????? **тематични щандове;**
- ?????????? ?????? ?????????? ?????????? ? ?????? ?? ?????? ?????, ?
- ?????????? ?????????? ?????????, ?? ?? **получите специалната си награда!**

Не пропускайте възможността да се срещнете и разговаряте с председателя на ЕИСК Оливер Рьопке на специален щанд!

Той ще присъства, за да посрещне посетителите, да отговори на Вашите въпроси и да сподели визията си за европейското гражданско общество — единствена по рода си възможност за пряка връзка с ръководството на ЕИСК.

За още повече забавления Ви очакват:

- [??????????, ????? ?? ??????? ????? портрет;](#)
- [?????? детски кът;](#)
- [???????? фотографска кабина;](#)
- [колело на късмета ? ???????;](#)
- [? симулация на гласуване в реално време, ??? ????? ?????? ?? ?? ?????? ? ?????? ?? ??? ? ????!](#)

Освен това можете да научите как нашите **секции и групи** помагат за оформянето на политиката и ценностите на ЕС.

Заповядайте да отпразнуваме заедно идеите, които обединяват Европа. Елате с приятели, роднини или самостоятелно, но **НЕ ИЗПУСКАЙТЕ СЛУЧАЯ!**

Това е нещо повече от посещение — който дойде любопитен, си тръгва вдъхновен!

Повече информация за пълния набор от дейности в Деня на Европа в ЕИСК можете да намерите на уеб страницата [Присъединете се към нас на 10 май да празнуваме Европа | ЕИСК](#).

#EuropeDay (kk)



[?????????? ? ????????????: ?????? ??????? ?? ??
? ? ??????? ????? ???????](#)

Чистота, конкурентоспособност и кръговост са основните теми на Зелената седмица на ЕС, която ще се проведе от 3 до 5 юни.

[Европейската платформа на заинтересованите страни в областта на кръговата икономика \(ECESP\)](#), водещата инициатива на Европейския икономически и социален комитет (ЕИСК) и Комисията, се гордее със съвместното организиране на [Зелената седмица на ЕС през 2025 г.](#) с акцент върху кръговите решения за конкурентоспособен ЕС. Тазгодишната конференция ще разгледа начините, по които кръговата икономика може да повиши устойчивата конкурентоспособност, да намали отпадъците и да стимулира иновациите. Дебатите на високо равнище относно политическите аспекти на кръговата икономика ще се проведат на 3—4 юни. На 5 юни ще последва задълбочен обмен със заинтересованите страни относно степента, в която кръговата икономика може да допринесе за ефективно използване на ресурсите и за конкурентоспособността на Европа.

Проявата ще бъде и повод за представяне на доклада от [диалога със заинтересованите страни](#), проведен на 10 април в ЕИСК. Тази предварителна среща предостави възможност на заинтересованите

страни да се включат в оживени дискусии относно Пакта за чиста промишленост, стратегията за биоикономика и предстоящия законодателен акт за кръговата икономика.

Можете да се регистрирате за конференцията „Зелена седмица на ЕС“ [тук](#). (ас)

?????? ?? ???????



?????? ?? ??????? ?? ?????????? ???, ????? ??
????????? ?? ??????? ????????

От Антонио Гарсия дел Риго, член на група „Работодатели“ на ЕИСК

Европа се намира в критичен момент, тъй като е изправена пред безпрецедентни предизвикателства — от екологичния преход до войната в непосредствена близост до нейните граници и засилването на световната конкуренция. Преодоляването на тези предизвикателства ще изисква нещо повече от политически декларации. Ще бъдат необходими средства, както и способността за тяхното мобилизиране, насочване и умножаване. Накратко, това изисква силна, конкурентоспособна и автономна финансова система. За съжаление не разполагаме с такава.

Финансирането е кръвоносната система на всяка модерна икономика. Всяка нова фабрика, електрическо превозно средство, разширяване на болница или стартиращо предприятие в областта на чистите технологии зависят от някой, който ще поеме риска да ги финансира. А в Европа този „някой“ често е банка. МСП, които съставляват 99 % от дружествата в ЕС, зависят предимно от банкови кредити, за да могат да се разрастват, да инвестират и да изнасят. Самите институции, които формират ядрото на нашата финансова екосистема, обаче са изложени на риск да бъдат изпреварени от конкурентите и задушени от свръхрегулиране.

Европа често говори за „стратегическа автономност“ в областта на енергетиката, отбраната и цифровата инфраструктура, но в дискусиите рядко се споменава финансовата автономност. А би трябвало.

Днес над 60 % от инвестиционното банкиране в Европа се управлява само от четири американски банки. Предстоящите правила „Базел IV“ ще се прилагат изцяло в ЕС, но не и в САЩ, Обединеното кралство или Япония. Тази асиметрия поставя европейските банки в неблагоприятно конкурентно положение. Ако искаме европейските банки да финансират двойния преход и да подкрепят

стратегическите сектори, те трябва да **се конкурират на равни начала**.

Съюзът на капиталовите пазари трябва да излезе извън рамките на реториката и да се превърне в истински единен пазар за спестявания и инвестиции. За да постигнем това, се нуждаем от **интелигентно, пропорционално и благоприятстващо регулиране**, което защитава стабилността и потребителите, но също така **стимулира растежа и конкурентоспособността**. Това означава:

- ??????????????;
- ?????????? ??????????;
- ??????, ?????? ?? ??????????.

Европа не може да си позволи да бъде наивна. В един свят, оформен във все по-голяма степен от силова политика и икономически блокове, **финансовата мощ означава суверенитет**. САЩ и Китай разбират това. Би трябвало да го разберем и ние.



[????, ?????????????? ? ????: ????? ?????????? ??
???????](#)

От група „Работници“ на ЕИСК

„Никой не може да лъже без да мисли, че знае истината. Това условие не се изисква за измислянето на глупости.“ Трудът „За изкуството да говориш глупости“ на философа Хари Франкфурт придобива особена актуалност след вчерашния така наречен „Ден на освобождението“ във Вашингтон

На 2 април президентът на САЩ обяви фиксирано вносно мито от 10 % за всички, както и специално мито за „най-тежките нарушители“. Списъкът на тези нарушители беше публикуван, като бяха посочени данни за „реципрочните мита“ за други държави,

включително 20 % за ЕС. Фактът, че тези цифри са до голяма степен безсмислени и [със сигурност не съответстват на правилното определение за реципрочни мита](#), очевидно не предизвиква загриженост у президента. Нито пък фактът, че [търговския дефицитът на ЕС в сектора на услугите е почти равен на общия търговски баланс между двата блока](#). Но така или иначе, точността никога не е стояла в центъра на неговите интереси.

Тъй като навлизаме в нова търговска война, основана на безсмислие, какво да очакват хората? Несигурност на пазара и въздействие върху европейската промишленост. Остава да се види дали това ще бъде от полза за американските работници.

Освен митата ЕС трябва да защитава работниците и работните места на територията си, като смекчава първоначалните въздействия не само поради митата, но и поради несигурността, породена

от техния произвол. Това означава да се възобнови вътрешното ни търсене и да се гарантира, че богатството се преразпределя и използва ефективно.

Това означава също така да защитаваме и инвестираме в нашите ключови отрасли и сектори, да диверсифицираме енергийните източници, да се справяме с кризата, свързана с разходите за живот, и да реформираме ЕС, за да стане процесът на вземане на решения ефективен. Силното и устойчиво общество е единственото, което може да предотврати появата на други, подобни на Тръмп на нашия континент. Социалните партньори са ключова част от това общество. Един от заклетите врагове на дуета Мъск-Тръмп са профсъюзните организации, и с основание.



???????????? ?????? ?? ????????? ??????? ??
?????????? ?? ??????: ????????? ?? ??????????? ??
?????????? ?? 2024 ?. ?????? ????????????
????????????????????

Група „Организации на гражданското общество“ на ЕИСК

На 8 април Европейската мрежа за борба с бедността (EAPN) представи последния си доклад „Наблюдение на бедността“, озаглавен „Към системен подход към социалната закрила“.

В доклада, представен за първи път на [проява](#), организирана съвместно с група „Организации на гражданското общество“ на ЕИСК в Брюксел, се разглеждат предизвикателствата, които трябва да бъдат преодолени, за да се осигурят силни и устойчиви системи за социална закрила. Това е от особено значение в настоящия контекст, тъй като социалните държави от ЕС се борят с нарастващите финансови ограничения, причинени от националните ограничения на разходите и нарастващите разходи за отбрана и сигурност.

Въз основа на констатациите на 19 национални организации, членувачи в EAPN, докладът показва, че постигането на системен подход към всеобхватната и ефективна социална закрила изисква политики, включени в интегрирани дългосрочни стратегии, които съгласуват икономическите, социалните и екологичните измерения. Тези политики трябва да се основават на солидни доказателства, данни и съдържателно участие на хората, живеещи в бедност.

Националните мрежи на EAPN изразяват опасения относно намаляването на социалните разходи. Освен това показатели като високите равнища на неусвояване на социални обезщетения продължават да пораждаят опасения относно ефективността на политиките, които не достигат до лицата, които се нуждаят от социални обезщетения и имат право на такива.

Според доклада отговорът на бързо променящия се свят, белязан от цифровизация, война, застаряващо население и изменение на климата, е недостатъчен, което подчертава необходимостта от възстановяване на системния подход към социалните политики.

Жулиана Уалгрн, директор на Европейската мрежа за борба с бедността (EAPN), подчерта неотложността на въпроса, като заяви: „ЕС трябва да защитава социалната държава и да дава приоритет на социалните разходи. За тази цел докладът „Наблюдение на бедността“ съдържа, наред с другото, препоръки относно минималния доход, жилищната криза и енергийния преход. Ефикасността и адекватността са от съществено значение. Следващата година Европейската комисия ще стартира стратегията на ЕС за борба с бедността, но тя може да бъде успешна само ако държавите членки възприемат истински системен подход към социалната закрила. Тъй като над 20 % от населението на ЕС е изложено на риск от бедност, не можем да си позволим да продължим с разпокъсани политики — социалната закрила трябва да бъде силна, координирана и ефективна.“

Шеймас Боланд, председател на група „Организации на гражданското общество“, заяви: „Изкореняването на бедността изисква непрекъснати действия от страна на всички държави членки. Голяма част от бедността в ЕС е засяга различни поколения и може да бъде особено тежка за живота на децата и възрастните хора. В областта на образованието, жилищното настаняване и скъпата енергия трябва да се въведат специални мерки, насочени към слабостите на системата. В противен случай ЕС като политически субект трудно ще запази доверието на своите граждани.“

Кшищоф Балон, заместник-председател на група „Организации на гражданското общество“ и докладчик по [становището на ЕИСК](#) относно първата по рода си стратегия на ЕС за борба с бедността, което беше обявено в [политическите насоки за следващата Европейска комисия 2024—2029 г.](#), заяви: „Ефективната стратегия на ЕС за борба с бедността трябва да се основава на опита на хората, сблъскващи се с бедността, и да отговаря на техните нужди. Тя би трябвало също така да подкрепя организациите на гражданското общество и да ги включва в разработването и изпълнението на подходящи проекти и мерки за борба със социалното изключване.“

Становището на ЕИСК ще бъде представено на [пленарната сесия на ЕИСК](#) на 16 и 17 юли.

SOON IN THE EESC/CULTURAL EVENTS



?????? ?? ??????????? ????????, 2025 ?.:
????????????? ??????? ? ?? ?????? ????????? ??
?????????????????? ?? ??????

Тежестта за укрепване на сближаването с цел деполяризация на обществата пада върху организациите на гражданското общество, които имат силата и мотивацията да защитават гражданското и демократичното пространство. Това беше основното послание от Седмицата на гражданското общество, организирана за втора година от Европейския икономически и

социален комитет (ЕИСК) за обсъждане на тревожната тенденция на повсеместна поляризация в обществата в ЕС.

Над 800 души, включително представители на организации на гражданското общество (ОГО), НПО и младежки групи, както и заинтересовани страни и журналисти, се събраха в ЕИСК от 17 до 20 март в чест на [Седмицата на гражданското общество](#), за да обменят мнения и да обсъдят начини за укрепване на сближаването и участието в поляризираните общества.

По време на Седмицата на гражданското общество се проведеха 14 сесии, организирани от членове на Групата за връзка на ЕИСК и партньори по Деня на Европейската гражданска инициатива (ЕГИ), включително церемонията по връчването на наградата на ЕИСК за гражданското общество.

Участниците изготвиха цялостен набор от [осъществими действия и основни искания](#) за по-сплотени общества, включително:

- [Укрепване на участието на гражданите в политическия процес](#);
- [Укрепване на прозрачността и отговорността на политическите институции](#);
- [Укрепване на социалната солидарност и включването на всички граждани](#);
- [Укрепване на демократичните ценности и принципите](#);
- [Укрепване на гражданското общество и неговата роля в демократичния процес](#);
- [Укрепване на прозрачността и отговорността на политическите институции](#);
- [Укрепване на социалната солидарност и включването на всички граждани](#);
- [Укрепване на демократичните ценности и принципите](#);

На заключителната сесия председателят на ЕИСК, **Оливер Рьопке**, заяви: „В края на второто издание на Седмицата на гражданското общество аз съм дълбоко вдъхновен от енергията, издръжливостта и ангажираността на участниците от гражданското общество от цяла Европа. Тази седмица показва, че когато гражданското общество се обедини, можем да изработим решения, които укрепват нашата демокрация, насърчават социалното сближаване и изграждат Европа, която наистина обслужва своите граждани.“

От Европейската комисия, **Хена Виркунен**, изпълнителен заместник-председател за технологичния суверенитет, сигурността и демокрацията, подчерта решаващата роля, която ОГО играят за ориентиране на обществата при зачитане на основните европейски ценности.

Виктор Негреску, заместник-председател на Европейския парламент, отправи силен призив за действие, като поиска от ОГО да покажат своята сила и да реагират на агресивна реторика: „Нуждаем се от силно гражданско общество и истинско партньорство между гражданското общество и лицата, отговорни за вземането на решения, за да надграждаме съвместно върху едно съгласувано общество с реално въздействие върху живота на хората.“

Представители на ОГО подчертаха, че гражданските общества са повече от доставчици на услуги — те са съществена част от демокрацията и участието. **Наташа Вучкович**, генерален секретар на фондация „Център за демокрация“ в Сърбия, изрази оптимизма си, че гражданското общество може да играе жизненоважна роля в борбата с първопричините и разпространението на антидемократични и антиевропейски послания както в ЕС, така и в страните кандидатки. Това може да се постигне чрез декодиране на Европейския съюз и гарантиране, че ползите от него достигат до



???????? ?? ??????: ?????????????? ? ?????????????? ????
?????? ????????????

Нашите общества са разяждани от невидима болест — повсеместната несигурност, която кара хората да изпитват дълбоко чувство на безсилие и усещането, че са под властта на сили извън техния контрол, заяви Албена Азманова, университетски преподавател и отличен с награди автор, която произнесе въздействаща реч по време на Седмицата на гражданското общество на ЕИСК. В това интервю за ЕИСК Инфо тя анализира основните причини за тази епидемия, в т.ч. тенденцията да се отдава приоритет на равенството пред икономическата стабилност.

В основната си реч по време на Седмицата на гражданското общество говорихте за епидемия от несигурност, която е в основата на намаляващите политически свободи. Описахте сте я като невидима болест, която ни кара да губим разсъдъка си. Можете ли да ни кажете повече за това какво имате предвид под „епидемия от несигурност“? Как се е зародила?

Хората са все по-отчаяни, а смъртните случаи, предизвикани от отчаяние — особено самоубийствата на работното място — се увеличават в богатите общества. Това е най-болезнената и следователно най-видимата част на огромен, но невидим айсберг на несигурност, подхранван от несигурността, която изпитваме по отношение на нашия поминък. Не е само защото хората са възмутени и доверието в политическите институции намалява, въпреки че често чуваме да се говори за това. Недоверието може да бъде здравословно, тъй като повишава изискванията за отчетност. Гневът може да бъде продуктивен: може да даде начало на борби за справедливост и да доведе до значими трансформации.

Болестта, обхванала понастоящем нашите общества — това, което в работата си определям като „повсеместна несигурност“, е различна. Това е особен вид несигурност, остра форма на *безсилие*, тъй като хората чувстват, че са под властта на сили, които не могат да контролират.

Като отделни индивиди изживяваме несигурността като *неспособност да се справим* с основните задачи, които съпътстват ежедневието ни. Чувството, породено от тази неспособност, създава страх от изпадане, страх, че ще загубим това, което имаме — работата ни, спестяванията ни, способността ни за успех, здравомислието ни. Така че проблемът не е толкова свързан с бедността или неравенството, а с преживяната или очакваната загуба, страха от изпадане. Ето по този се изживява несигурността.

Обществата изживяват несигурността като неспособност да се самоуправляват и да се справят с бедите. Вземете COVID-19. Как така нашите богати, научно и институционално подготвени общества, допуснаха проблем, свързан с общественото здраве, причинен от вирус, който не беше нито напълно

непознат, нито твърде смъртоносен, да прерасне първо в тежка здравна криза, а след това и в икономическа и социална криза? Отговорът е, че нашите правителства бяха намалили публичните инвестиции, включително в здравеопазването.

Има и друга характеристика на несигурността. Тя се задейства от *специфични политики*, от неолибералната комбинация от свободни пазари и отворени икономики, където решенията се основават на рентабилността. За да гарантират конкурентоспособността на държавите си или на ЕС на световния пазар, в рамките на планетарна конкуренция за печалби, елитите от център-ляво и център-дясно прибързано намалиха както сигурността на работните места (за да осигурят на предприятията гъвкавостта, която да ги направи конкурентоспособни), така и разходите за обществени услуги. Това означава, че всички са имали повече отговорности, но са разполагали с по-малко ресурси, за да ги изпълняват. Искаха от нас да правим повече с по-малко средства.

Ето ви един пример: Европейската комисия иска от държавите да полагат повече усилия за социална справедливост, но същевременно да намалят разходите си. Това несъответствие между все по-големите отговорности и все по-свиващите се ресурси води до чувство на несигурност и поражда съмнения в собствения ни капацитет да се справим. Тук не става въпрос за здравословна несигурност, която ни кара да откриваме широкия свят, да анализираме нашите възможности, да поемаме рискове или да се доказваме. Става въпрос по-скоро за токсичен страх, страх да не загубим препитанието си и страх, че ни очаква по-тъмно бъдеще.

Според Вас каква е причината за възхода на авторитарните лидери и десните партии? Как оценявате демократичните свободи и зачитането на основните ценности на ЕС днес в Европа?

Увеличаването на подкрепата за десни авторитарни лидери и партии се дължи на *политически създадената несигурност*. Хората се чувстват несигурни, така че жадуват за сигурност и стабилност; те се чувстват безсилни, поради което възлагат надеждите си на силни лидери, които ще наложат незабавна стабилност с железен юмрук. Те, например, увеличават военните разходи и засилват правомощията на полицията, както ЕС е на път да направи това сега.

Причината за това състояние на нещата трябва да се търси в центристките партии, тъй като те направиха обществата ни по-несигурни по неолиберални причини. Според мен лявоцентристките партии носят особена отговорност за това жалко положение. Въпреки че, както прокламира самата социалдемокрация, нейното призвание е да се бори за справедливост, тя е съсредоточена върху борбата с една форма на несправедливост: неравенството. Междувременно това, за което хората копнеят, е икономическата стабилност: способността да управляват живота си и да планират бъдещето си.

Помислете: можем да имаме напълно равнопоставени, но дълбоко несигурни общества, а това трудно кореспондира с представата ми за процъфтяващо общество. Освен това хората не са непременно нетърпеливи да изкоренят неравенството, ако това означава да бъдат третирани като губещи, които са компенсирани (и унижавани) чрез скромно преразпределение: на първо място, те не искат да бъдат губещи.

В речта си говорите и за „олимпиади за виктимизация“. Бихте ли описали какво представлява това и защо трябва да го избягваме?

През последните пет десетилетия борбата срещу дискриминацията се води под формата на политика на идентичност. Групите, които в исторически план са били обект на дискриминация, бяха третирани като „защитени малцинства“, като техният статут беше повишен чрез положителни мерки за действие, като например целеви повишения и квотни системи. Когато това се случва в контекста на повсеместна несигурност, където добрите работни места и други ресурси са оскъдни, тези защитени групи започват да се конкурират за тези ограничени ресурси. В такъв климат „статутът“ на жертва се превръща във вид предимство: колкото по-голяма е усещаната виктимизация, толкова по-големи са изискванията за защита.

От една страна, това създава враждебност между конкуриращите се групи, като подкопава солидарността. От друга страна, нито една от групите не печели наистина, тъй като продължават да бъдат жертви. Всъщност именно това, че са жертва и обект на дискриминация, им дава основание да претендират за защита. Единствените победители в тази мръсна игра на конкуренция за достъпа до ресурси и специална защита са елитите, които великодушно предлагат закрила. Крайният резултат е, че обезсилените групи се борят едни с други като врагове, докато техните „закрилници“, политическите елите, консолидират властта си в тези битки.

Като се има предвид всичко това, защо гражданското общество е толкова важно за запазването на демокрацията и гражданските свободи, които много от нас приемат за даденост? Защо антидотът срещу злоупотребите с власт е в гражданското общество, а не в демократичните избори?

Когато подаваме гласа си, ние сме сами. Чувстваме остро безсилието си и безпомощността, породена от несигурността, и изразяваме тази тревожност чрез нашия глас. Това обяснява възхода на реакционните партии на свободни и честни избори. Гражданското общество се ръководи от различна логика и има специален източник на сила: заедността. Когато сме с други, обединени около обща кауза, ние не сме сами, чувстваме се по-малко несигурни, по-малко безсилни, защото можем да разчитаме на подкрепата на нашите другари. След като несигурността намалее, страхът утихва и можем да мислим напред, можем да мислим мащабно.

Албена Азманова е професор по политически и социални науки в City St George's, University of London и съредактор на списание *Emancipations*. Последната ѝ книга *Capitalism on Edge* (2020 г.) печели много награди, включително литературната награда Michael Harrington, с която Американската асоциация за политически науки отличава „забележителна работа, която показва как академичните знания могат да се използват в борбата за един по-добър свят“.



?????????? ?? ?????????? ????????

„Учим учениците, че фактите трябва да бъдат проверявани, но мненията трябва да се обсъждат уважително. Истинското критично мислене зачита плурализма на мненията“, казва Рихард Вашко от Словашката асоциация за дебати (SDA), носител на Наградата на ЕИСК за гражданското общество за борба с поляризацията със неговата Олимпиада по критично мислене. Рихард, чийто проект спечели първата награда, ни разказа за Олимпиадата и обясни защо преподаването на критично мислене е от решаващо значение в днешния поляризиран, доминиран от дезинформацията свят.

Бихте ли описали една игра или кръг от Олимпиадата по критично мислене? Можете ли да дадете пример за задача или въпрос?

В училищните и регионалните кръгове на Олимпиадата по критично мислене учениците участват в тестове с продължителност един до два часа, на които решават поредица от задачи. Те разполагат с пълен достъп до интернет и онлайн инструменти за проверка на фактите. Задачите са свързани предимно с медийната грамотност, откриването на манипулации и предубеждения, тълкуването на данни и проучвания, идентифицирането на логически грешки и формулирането на собствени аргументи.

Например наскоро учениците бяха помолени да напишат аргументирано становище относно това дали „в училищата следва да бъдат инсталирани камери за сигурност, за да се повиши безопасността“ — актуален въпрос в словашкия обществен дискурс. Друга задача изискваше от тях да анализират вирусен [видеоклип в TikTok](#), популяризиращ конспиративна теория за Тейлър Суифт, и да идентифицират типичните характеристики на конспиративното мислене. В рамките на трета задача те трябваше да решат кой от двата видеоматериала е [генериран от ИИ](#) и кой е [автентичен](#).

Всички предишни [тестове](#) са публично достъпни в Словакия на адрес www.okm.sk.

Какво се опитвате да постигнете с Олимпиадата по критично мислене? Какво Ви накара да започнете този проект?

Нашата цел е да помогнем на учениците, достигнали възрастта, когато започнат да използват социалните медии и потребяват цифрово съдържание, да развият уменията си да се ориентират в това пространство критично, внимателно и отговорно. Чрез редовна обратна връзка след всеки кръг и курсове за електронно обучение, които са на разположение за подготовка, учениците придобиват преносими навици и инструменти, които могат да прилагат в ежедневието. В крайна сметка се стремим да възпитаем поколение от информирани млади хора, устойчиви на дезинформация и способни да водят основан на факти конструктивен диалог.

Стартирахме този проект в отговор на критична празнина в нашата образователна система: медийната грамотност и критичното мислене все още са много слабо застъпени в официалните учебни програми. Над половината от словашките ученици никога не научават как да преценяват

дали дадена информация е надеждна. Само [16%](#) младите словаци редовно проверяват информацията, идваща от медиите. В резултат на това [56%](#) от населението е склонно да вярва на конспиративни теории или явни лъжи. Искахме да променим това чрез инициатива, която да може да бъде разпространена и да окаже въздействие в училищата в цялата страна.

Защо смятате, че развиването на критично мислене е толкова важно в настоящия контекст? Имаме ли шанс да спечелим войната срещу фалшивите новини?

Фалшивите новини винаги са съществували под някаква форма, но сега живеем в епоха на безпрецедентно претоварване с информация. Тъй като социалните медии са основният източник на информация за много млади хора, всеки може лесно да разпространява дезинформация, невярна информация или изказвания, проповядващи вражда и омраза. Да научиш как да филтрираш и да се ориентираш в тази хаотична информационна среда се превърна в изключително важно житейско умение.

Въпреки това никога няма да успеем „да спечелим“ напълно войната срещу фалшивите новини — това е подвижна цел, която непрекъснато се променя. Но това, което *можем* да направим, е да предоставим на младите хора инструменти, които да им позволят да се ориентират по-добре в тази среда, да задават правилните въпроси и да мислят, преди да споделят.

Получавали ли сте обратна информация за Вашия проект? Можете ли да дадете пример?

След всеки кръг събираме подробна обратна информация и отговорите са изключително положителни. Например 93 % от учителите, чиито ученици са участвали в Олимпиадата, заявяват, че тя спомага за изграждането на устойчивост на учениците срещу дезинформация и изфабрикувани новини. Освен това нашата нетна оценка за препоръка — ключов показател за удовлетвореността на ползвателите — достигна + 76 в последния кръг, което се счита за отлично.

Какъв съвет бихте дали на други организации на гражданското общество, за да постигнат резултати с подобни дейности и програми?

Всяка държава и контекст са различни и местните организации знаят най-добре какво работи за техните общности. Ето обаче няколко принципа, които сработиха добре за нас.

На първо място и най-важното е, че не казваме на младите хора какво да мислят. Истинското критично мислене зачита плурализма на мненията. Ако учениците смятат, че мненията им се отхвърлят или диктуват, те се отдръпват. Учим ги, че фактите трябва да бъдат проверявани, но че мненията трябва да се обсъждат уважително.

Второ, от ключово значение са достъпността и приобщаването. Няма да постигнем реално въздействие, ако не „спукаме балона“ и не достигнем отвъд елитните училища. Нашата програма е безплатна, изцяло онлайн, с безпроблемен достъп и е достъпна и на езика на най-голямото ни етническо малцинство. Тази година 53 % от участниците бяха от професионални гимназии.

Трето, обмисляне на възможностите за разрастване от самото начало и използване на новите технологии за постигането ѝ. Използваме ИИ, за да оценяваме отворени отговори, което ни позволява да поддържаме високо качество на образователната дейност, без да прибъгваме до тестване с избор между няколко отговора. Въпреки че цифровата ера породи сериозни

предизвикателства, тя ни предоставя и мощни инструменти за преодоляването им.

Рихард Вашко е член на Словашката асоциация за дебати от 12-годишна възраст. Печели конкурса на Словашката национална лига за дебати в гимназията и представлява Словакия в световните училищни състезания по дебати. Завършва първи във випуска си (право, политика и философия) в Уорикския университет, Обединено кралство, и понастоящем следва магистърска програма по философия на образованието (знания, власт, политика) в Кеймбриджкия университет.

От 2021 г. насам Рихард работи в Словашката асоциация за дебати, където основава и понастоящем координира Олимпиадата за критично мислене. Работил е и с Екипа за стратегическа комуникация на словашкото министерство на образованието (StratCom) и е съавтор на наръчници за обучение на учители по въпросите на медийната грамотност за Националния институт за образование и младеж. Провежда проучвания и организира мултиетническо лятно училище за деца в неравностойно положение с института „Матиас Бел“, неправителствена организация, която работи с етническите малцинства и маргинализираните ромски общности в Словакия.



????????? ?? ???? ?? ?????????????? ??????????
?????????

Към момента водещата награда на ЕИСК за гражданското общество е присъждана 15 пъти. Тя отличава проекти, които възприемат особено творчески и иновативен подход към въпроси, които са от голямо значение за ЕС.

Кандидатурите могат да се подават от всички организации на гражданското общество, официално регистрирани в Европейския съюз и действащи на местно, регионално, национално или европейско равнище. За наградата могат да кандидатстват и лица, които живеят в ЕС, както и дружества, регистрирани или извършващи дейност в рамките на ЕС, при условие че проектите им

са строго с нестопанска цел.

Всички допустими инициативи и проекти трябва да се осъществяват в ЕС. Те трябва да са вече осъществени или да са в процес на изпълнение преди крайния срок за подаване на кандидатури.

Целта на наградата е да повиши осведомеността за изключителния принос на гражданското общество за създаването на европейска идентичност и гражданство и да популяризира общите ценности, които укрепват европейската интеграция.

Всяка година се избира различна тема. През 2023 г. това бяха проектите, насочени към психичното здраве. През 2022 г. ЕИСК по изключение връчи награда по две теми — младежта и Украйна. През 2021 г. с наградата бяха отличени проекти в областта на климата, насърчаващи справедлив преход. През 2020 г. ЕИСК замени своята Награда за гражданското общество с еднократна награда за

гражданска солидарност, която беше посветена на борбата с COVID-19. Други теми от предишните издания включват равенството между половете и овластяването на жените, европейската идентичност и културното наследство, както и миграцията.

През октомври 2024 г. ЕИСК стартира 15-ото издание на Наградата за гражданското общество, посветена на борбата с вредната поляризация на европейското общество

Темата за поляризацията е по-неотложна от всякога. На фона на множество припокриващи се кризи — включително пандемията от COVID-19, войната на Русия в Украйна и широко разпространената социална и икономическа нестабилност — нараства недоверието в публичните институции и органи, което подхранва вредна поляризация.

Гражданското общество играе ключова роля в борбата с това недоверие и в наблюдението на горещите точки на поляризацията онлайн и офлайн, както и по отношение на подобряването на социалното сближаване и отстояването на демократичните идеали. Заедно с публичните органи и гражданското общество то може да спомогне за защитата на либералната демокрация от авторитарни тенденции.

Поради тази причина ЕИСК реши да присъди последната награда за гражданското общество на инициативи с нестопанска цел, които осъществяват ефективна дейност чрез прилагане на превантивни мерки, мерки за ранно предупреждение и (когато е необходимо) за намаляване на напрежението, които гарантират отстояване на демократичните ценности и предотвратяване на вредната поляризация и актове на насилие вследствие на едностранчиви послания.



?????????? ?? ? ????????????

С 15-ата награда на ЕИСК за гражданското общество бяха отличени три организации от Словакия, Белгия и Франция за вдъхновяващата им работа в борбата с отрицателната поляризация на обществото в цяла Европа. Победителите бяха обявени на церемония на 20 март по време на [Седмицата на гражданското общество](#).

Наградният фонд беше разпределен между трите организации финалисти, като класиралата се на първо място получи 14 000 евро. Втората награда беше споделена от останалите две, като всяка от тях получи 9000 евро.

? ПЪРВА НАГРАДА ??? ???? ??? Словашката асоциация за дебати ?? ???????????
?? ????????? ????????

[Словашката асоциация за дебати](#) е неправителствена организация в Словакия. Нейната мисия е да насърчава отворената нагласа и критичното мислене и да стимулира активното гражданство сред младите словаци. С помощта на поредица от програми тя учи младите

хора да оценяват факти и мнения, да формулират собствени аргументи и да разглеждат критично информацията от медиите, за да откриват надеждни източници. По този начин организацията създава пространство за открит обществен дебат по ключови въпроси, пред които е изправено словашкото общество.

Една от най-успешните програми, стартирала през 2021 г., е **Олимпиадата по критично мислене**. Тя вече придоби широка популярност, като миналата година участваха почти 9 000 ученици от над 300 училища. Този иновативен проект е конкурс, който цели да изгради устойчивост срещу невярната информация сред учениците. Дезинформацията е широко разпространена в Словакия: 61% от словаците нямат доверие на медиите, а над половината вярват в някакви конспиративни теории. Олимпиадата има за цел да работи непосредствено за преодоляването на това предизвикателство, изграждайки медийна грамотност и променяйки потребителските навици на младите хора.

В конкурса могат да участват ученици от три възрастови групи (от 8 до 13-ти клас). На участниците се предлагат поредица от предизвикателства от реалния свят на медиите в три кръга. Задачите са замислени така, че да отразяват съдържанието, на което учениците могат да бъдат изложени в ежедневието си. Участниците анализират видеоматериали от TikTok, проверяват създадено от ИИ съдържание, оценяват постове в Instagram и се опитват да направят разграничение между реалността и невярната информация. Освен това учениците участват в обществен дебат, по време на който трябва да представят аргументите си пред другите участници.

Олимпиадата по критично мислене допринася за деполяризацията на обществото, като учи хиляди ученици да водят диалог с хора, които мислят различно, да разпознават когнитивните предубеждения и да изразяват конструктивно възгледите си“, заяви **Рихард Вашко**, основател и координатор на програмата. „Като укрепваме критичното мислене и медийната грамотност чрез тази инициатива, основана на изграждането на умения, даваме възможност на младите хора да не се поддават на невярната информация и да се ориентират в обществените дебати.“

ВТОРА НАГРАДА беше присъдена на „Репортери на надеждата“ ?? ?????? ?? ?????? „????????? ?????? „????? ?????????? ?? ?????????“

[Репортери на надеждата](#) е френска асоциация с нестопанска цел, създадена през 2003 г. Тя постави началото на подхода „журналистика на решенията“. Тази форма на журналистика, която търси отговор на предизвикателствата, пред които е изправено обществото днес, вече се практикува широко. Организацията насърчава журналистите да възприемат тази положителна нагласа и отличава най-добрите репортажи и редакционни иновации на журналистите и младите хора чрез поредица от награди.

Европейската награда „Млади репортери на надеждата“ е инициатива, която има за цел да отличава и обучава журналисти по журналистика на решенията на френски език. Многогранната програма предлага на кандидатите възможността за обучение по журналистика на решенията чрез онлайн курс, организиран съвместно с Висшето училище по журналистика „Екс-Марсилия“. Всеки кандидат има свой ментор, който му помага да усъвършенства уменията за писане и говорене, и бива обучаван как да представя своите проекти и идеи. Освен това лауреатите биват поканени на 48-часово учебно пътуване в Париж, по време на което се срещат с други единомислещи журналисти и експерти от цяла Европа. След това шестима лауреати получават награди на обща стойност

10 000 евро.

„Борбата с поляризацията е присъща черта на журналистиката на решенията, която се стреми да покаже колко е комплексен светът, многообразието от участници, които действат на всички равнища и във всички страни, заедно или поотделно, като същевременно описва капацитета за разпространение на инициативи, подети на местно равнище“, заяви **Жил Вандерпотен**, директор на „Репортери на надеждата“.

По време на първите три издания на наградата бяха получени над 400 кандидатури от 25 държави. Настоящото четвърто издание е на път да надхвърли 300 кандидатури. Организацията вече е подкрепила над 75 кандидати да усъвършенстват писмения си и говорим френски език.

Идеята може лесно да бъде възпроизведена и екипът вече води разговори с журналисти в Испания, Италия и Белгия, за да установи сътрудничество с оглед на по-нататъшното разпространяване на идеята за такава награда.

„Нашата амбиция е наградата да надхвърли границите на френскоезичния свят и да обхване други езикови общности в Европейския съюз“, заяви г-н Вандерпотен. „Само така можем да привлечем все повече млади хора към „Европа на решенията“.

ТРЕТА НАГРАДА ?????? ?????????? **FEC Diversité asbl** ?? ??????? „*ESCAPE GAME EXTREME DROITE pour se dépolluer des idées d'extrême droite*“ (???? ? ????????? ? ?????????, ?? ?? ?? ??????? ?? ?????? ??????? ??????????)

В Европа и по света десните идеологии засилват позициите си. Крайнодесните партии набират сила, а популизмът е във възход. Белгийската организация с нестопанска цел [FEC Diversité](#) разработи начин за противодействие на разпространението на тези възгледи сред учителите, профсъюзите и обикновените граждани.

„**ESCAPE GAME EXTREME DROITE pour se dépolluer des idées d'extrême droite**“ е игра с потапяне в ситуацията, която дава възможност на играчите да се отърсят от идеите на крайната десница по забавен и увлекателен начин. Играчите биват информирани, че са били заразени с крайно десни идеологии и трябва да „се обеззаразят“ чрез поредица от задачи. В течение на играта те научават как крайно десните идеи се разпространяват и засилват в обществото.

Играта е разделена на четири „района“, във всеки от който играчите трябва да изпълнят различни задачи. В район А участниците обсъждат въздействието на крайната десница на работното място чрез взаимодействия с 19 предмета. В район Б играчите четат откъси от автентични разкази на мигранти, за да разберат техния път към Европа. В район В те слушат аудиозапис на „реч на крайната десница“, придружен от поредица от изображения. В район Г участниците се запознават с доклад, посветен на крайнодясна партия, преди да попълнят кръстословица.

Тази игра с потапяне в ситуацията включва тренинори, облечени в противогазови костюми и маски, с променени гласове. Идеята е чрез различните предизвикателства да се ангажират и петте сетива с цел постигане на автентично преживяване и повишаване на осведомеността относно заплахите за демокрацията в Европа.

От стартирането ѝ през юни 2023 г. са били „обеззаразени“ почти 1000 играчи, а информация за нея се е разпространила сред работническите синдикати, организации и училищав Белгия и извън нея.

Участници от Франция и България дойдоха да изпробват играта, с цел да разработят версия за своята страна.

„Гордеем се, че разработихме иновативен образователен инструмент, който разглежда въпроса за крайно десните идеи по увлекателен и интерактивен начин“, казва **Малика Борбуз** от *FEC Diversité*. „Насърчавайки диалога и колективния размисъл, нашата инициатива спомогна за намаляване на напрежението и насърчаване на по-приобщаващо общество.“



[?????????? ?? ? ?????? ?? ??????? ?????????? ?](#)
[??????????](#)

Тазгодишното издание на наградата привлече 58 кандидатури от отделни лица, частни предприятия и организации на гражданското общество в много европейски държави членки, което отразява широкото географско разпределение.

Проектите обхващат голямо разнообразие от теми — от ангажираността и овластяването на младите хора до социалното сближаване и приобщаване, от медийната грамотност и невярната информация до правата на човека и равенството между половете.

Редица инициативи са насочени към преодоляване на първопричините за проблема и допринасят за предотвратяване на поляризацията.

Инициативи като ***EUth Voices for Social Change*** на организацията с нестопанска цел [Youthmakers Hub](#) в Гърция имат за цел да дадат възможност на младите хора да развият положителни промени в своите общности. Тези проекти са насочени към борба с вредната поляризация, изграждане на култура на толерантност, насърчавайки хората да участват в конструктивни диалози и да се противопоставят на разединяващите послания, например чрез обучение в областта на цифровата грамотност и подкастинг.

Други проекти се борят с поляризиращите послания и радикализацията, преодолявайки културните, етническите и поколенческите различия, обществените разделения, насърчавайки взаимното разбирателство и сътрудничество, защитавайки основните права и вдъхновявайки социалното сближаване.

DEMDIS Digital Discussion, инициатива, стартирана от [DEMDIS](#) в Словакия, създаде нова софтуерна платформа за провеждане на равнопоставени цифрови дискусии — дори по спорни теми. Ползвателите гласуват твърденията и биват разпределени в различни групи в зависимост от мненията. С намирането на допирни точки проектът изгражда мостове между тези поляризирани лагери.

Ръководството за правата на човека на [Baltic Human Rights Society's](#) (Балтийско общество за правата на човека) е пример за начина, по който гражданското общество може да работи за отстояването на основните права. Ръководството функционира като образователна платформа в областта на правата на човека и предлага многоезични обяснения за това как правата на човека могат и следва да функционират в конкретни ситуации в ежедневието.

Сред тазгодишните кандидатури имаше и някои културни и художествени подходи за борба с поляризацията като **Геополитическия атлас на културата и независимите медии в Европа** на [Arty Farty](#). В тази инициатива се очертават приоритетни теми за мрежа от независими културни и медийни организации в цяла Европа като приобщаването, намаляването на териториалните разделения или необходимостта от борба с дезинформацията. Тези проекти показват, че културата и медиите могат да играят преобразуваща роля за деполяризирането на обществото.



[Европейската гражданска инициатива \(ЕГИ\) през 2025 г.: как да се увеличи участието на гражданите в политическия живот на ЕС](#)
[Европейската гражданска инициатива \(ЕГИ\) през 2025 г.: как да се предотврати риска от отчуждаване между институциите на ЕС и европейските граждани](#)
[Европейската гражданска инициатива \(ЕГИ\) през 2025 г.: как да се увеличи участието на гражданите в политическия живот на ЕС](#)

Европейската гражданска инициатива се доказва като ефективен инструмент за увеличаване на участието на гражданите в политическия живот на ЕС. Сега обаче е необходимо тя да бъде засилена, за да се предотврати риска от отчуждаване между институциите на ЕС и европейските граждани.

[Европейската гражданска инициатива \(ЕГИ\)](#) е механизъм на ЕС за участие, предназначен за укрепване на пряката демокрация, позволява на европейските граждани (след събиране на най-малко един милион подписа, с определен минимален брой поддръжници в най-малко седем държави членки) да поискат от Европейската

комисия да предложи законодателен акт в област, в която държавите членки са прехвърлили своите правомощия на ЕС.

От стартирането на механизма за ЕГИ през 2012 г. Европейската комисия е регистрирала 119 инициативи, а техните организатори са събрали общо около 20 милиона подписа. До момента 11 инициативи са счетени за валидни и Комисията вече е отговорила на 10 от тях.

[Денят на ЕГИ](#), организиран ежегодно от Европейския икономически и социален комитет (ЕИСК), е важен форум и платформа, където организаторите и заинтересованите страни на вече регистрирани и бъдещи ЕГИ могат да обменят информация и опит, да представят своите ЕГИ и свързаните с тях дейности пред обществеността.

Тази година Денят на ЕГИ се проведе на 18 март като част от Седмицата на гражданското общество.

„ЕС следва да предприеме по-нататъшни стъпки към демокрация на участието, за да допълни своята представителна ориентация. Европейската гражданска инициатива (ЕГИ) е първият инструмент за демокрация на участието на транснационално равнище“, заяви **Laurențiu Plosceanu**, заместник-председател на ЕИСК, отговарящ за комуникацията.

Според Европейския омбудсман **Teresa Anjinho**, въпреки че Европейска гражданска инициатива е мощен инструмент, тя все още не е достигнала пълния си потенциал. „Трябва да подобрим комуникацията относно нейните цели и функции. Кампаниите за повишаване на осведомеността трябва да бъдат засилени, така че да предоставят на хората изчерпателна информация относно възможностите и ограниченията на дадена ЕГИ, така че гражданите да могат да действат по съответния начин. Запазването на ЕГИ като значим инструмент изисква прозрачност, честност и комуникация. Ако се провалим в това, не бихме могли да запазим доверието в този инструмент, както и в бъдещето на нашия Съюз“, заяви г-жа Anjinho.

По време на Деня на ЕГИ бяха представени девет инициативи, включително тези относно: достъпа до вода, продоволствената сигурност, абортите, правата на ЛГБТК+ лицата, защитата на съществуващите сгради от разрушаване, опазването на наследството от видеоигри, нов модел за намаляване на емисиите чрез квоти за полети, както и относно нови здравни стандарти за медицинската употреба на психеделици.

Adriana Mungiu, ръководител на екипа на ЕГИ в Генералния секретариат на Комисията, отговори на призивите за предоставяне на средства на ЕГИ, като прикани активистите да не разчитат на нови и отдалечени във времето бюджетни решения, предназначени само за ЕГИ. Вместо това те следва да използват в по-голяма степен наличните средства в настоящия бюджет на ЕС, включително в главите „Гражданско участие“. (at)



??? ?????? ?? ??????????? ?? ??????????? ??
?????? ????? ?????????????? ??????????? ???????????

От Даниела Ванчич

ЕГИ е наистина уникална: няма друг инструмент никъде по света, който да позволява на гражданите да имат пряко въздействие върху законодателството. При все това тя все още очаква отдавна дължимото признание, пише Даниела Ванчич, ръководител в областта на европейските политики и застъпничеството в Democracy International, която сподели три идеи за повишаване на въздействието на ЕГИ.

Европейската гражданска инициатива (ЕГИ) е един от най-мощните демократични инструменти на ЕС, на второ място след изборите за Европейски парламент. Като ангажира над 20 милиона граждани през 13-те години от съществуването си, ЕГИ се доказва като съществена платформа за участие. Въпреки потенциала си обаче ЕГИ рядко получава признанието, което заслужава.

Ето защо ЕГИ е важна — и три идеи за това как тя да има още повече въздействие.

Ролята на ЕГИ в един поляризиран свят

Какво прави ЕГИ наистина уникална? Никъде по света няма инструмент като този. ЕГИ дава възможност на гражданите да оказват пряко влияние върху законодателството чрез събиране на подкрепа в поне седем държави — членки на ЕС. В момент, когато политическата поляризация се засилва, ЕГИ действа като жизненоважен мост между гражданите и създателите на политики, като насърчава сътрудничеството, изгражда връзки и стимулира реални промени.

В основата си ЕГИ има за цел да вдъхновя хората да участват в оформянето на политиката. Тя обединява различни групи, предизвиква обществен дебат и засилва гласа на европейската сцена. Така например инициативата „Моят глас, моят избор“, която наскоро събра над един милион подписа, мобилизира мрежа от активисти, организации и обществени фигури (включително международни фигури като Барак Обама) и предизвика по-широка дискусия за основните ценности. Този вид мобилизация създава трайна полза както за самата демокрация, така и за съответната кауза.

Навременните действия са от ключово значение

ЕГИ има огромен демократичен потенциал, но за да се отключи той напълно, навременните действия от страна на институциите на ЕС са от съществено значение. Въпреки че някои инициативи, като кампанията „Край на клетките“, доведоха до положителни промени в политиките на ЕС, често има значително забавяне между подкрепата на обществеността за ЕГИ и последващите законодателни действия във връзка с нея. Това може да доведе до разочарование както за гражданите, така и за

гражданското общество, които рискуват да загубят вярата си в процеса.

За да се запази набраната инерция, ЕС следва да обмисли ускорени ЕГИ, които получават огромна обществена подкрепа. Въпреки че законодателството на ЕС отнема време, когато ЕГИ има ясна, широка подкрепа, тя следва да получи специално отношение и внимание. Гражданите трябва да могат да виждат, че техните идеи бързо се преобразуват в действия, което ще превърне ЕГИ в катализатор за своевременна промяна, както и в инструмент за влияние.

Ролята на организациите на гражданското общество в стремежа към европейска реформа

Организациите на гражданското общество винаги са били в основата на ЕГИ, като мобилизират гражданите и повишават осведомеността относно потенциала на инструмента. От самото начало организации като Democracy International изиграха решаваща роля за развитието и подкрепата на ЕГИ. Но ролята на гражданското общество не спира дотук.

Тези организации трябва да продължат да се застъпват за реформи, които могат да укрепят ЕГИ като демократичен инструмент. Така например ЕГИ би трябвало да може да предлага промени в Договорите на ЕС — сила, която все още е недостъпна, но би могла да окаже дълбоко въздействие върху бъдещето на Европа. Дискусиите относно реформата на договорите се разгръщат и все повече се приема, че ЕС се нуждае от договор, който е подходящ за посрещане на предизвикателствата и възможностите на нашето време, така че е по-важно от всякога ЕГИ да се разшири, за да се даде място на гражданите на масата за преговори.

Нека ЕГИ да бъде източник на вдъхновение за политиките

Нека повишим равнището на амбиция за ЕГИ. Една от идеите за разгръщане на пълния ѝ потенциал е да се вземат предвид ЕГИ, дори ако те не отговарят на официалните критерии за ЕГИ. Не всяка голяма идея ще достигне прага от един милион подписа, но това не означава, че не си струва да се обмисли. Провеждането на кампания за ЕГИ не е лесно, особено когато включва транснационални, многоезични и многонационални усилия. Въпреки това някои от най-добрите идеи може да не разполагат с ресурси, за да достигнат определения горен праг за успех на ЕГИ.

Например ЕГИ за Акта за единната тарифа в областта на комуникациите от 2012 г. не беше „успешна“ ЕГИ съгласно стандартното определение, но вдъхнови политиката „роуминг като у дома“, която влезе в сила пет години по-късно, като донесе полза за милиони мобилни европейци, които вече могат да използват роуминг на данни през границите, без такси. Това показва, че дори ЕГИ, които не отговарят на целта за събрани подписи, могат да предизвикат промяна в политиката. ЕС би трябвало да бъде отворен за разглеждане на всички идеи, продиктувани от гражданите, дори тези, които не достигат прага от един милион подписа, и да ги използва като източник на вдъхновение за бъдещо законодателство.

Основни изводи

ЕГИ е изключително ценен инструмент за укрепване на демокрацията в Европа, особено в момент, когато демократичните ценности са застрашени в световен мащаб. Тя дава възможност на гражданите да представят идеите си на равнището на ЕС, като мобилизира обществена подкрепа и създава значимо въздействие. Тъй като ЕГИ навлиза в юношеска възраст, време е да се помисли как да се засили този уникален инструмент и да се създаде по-силна и по-пряка връзка между

гражданите и институциите.

С непрекъснатата подкрепа на гражданското общество ЕГИ може да спомогне за изграждането на по-активен и по-адаптивен Европейски съюз, затвърждавайки неговото място като световен лидер в демокрацията.

Даниела Ванчич е ръководител в областта на европейските политики и застъпничеството в [Democracy International](#), където от 2017 г. насам защитава демокрацията на участието и пряката демокрация. С повече от десетилетие опит в процесите на гражданско участие тя е признат експерт по Европейската гражданска инициатива. През 2022 г. тя е един от съставителите на книгата „Допълваща демокрация: изкуството на съвещателното вслушване“.



[??? „???? ????, ??? ????“: ??? 1,2 ?????? ????](#)
[????????? ??????? ?? ??????](#)

[Европейската гражданска инициатива „Моят глас, моят избор“](#) призовава за безопасен аборт, достъпен за всички жени в целия ЕС. Стартирана през април 2024 г. и координирана от словенския институт „8 март“, тя успя да събере над един милион подписа много преди крайния срок. ЕИСК Инфо разговаря с организаторите относно неотложния характер на тяхната кампания в настоящата политическа ситуация, в която жените все повече губят контрол върху своите репродуктивни права.

Какво ви накара да поставите началото на инициативата „Моят глас, моят избор“ и каква е крайната Ви цел?

Започнахме да мислим за кампания в защита на правото на аборт в Европа преди почти три години, когато в САЩ беше отменено решението „Роу срещу Уейд“. Жените в САЩ внезапно загубиха конституционното си право и веднага разбрахме, че трябва да защитаваме абортите и в Европа. В Полша жените умират в болниците поради почти пълна забрана на абортите. През последните няколко години те проведоха най-големите протести за правото на аборт. В Малта жените все още могат да отидат в затвора, ако направят аборт. Тази година Джорджия Мелони разреши на групите, които са против абортите, да протестират в клиниките за аборт и да торМОЗЯТ жени, опитващи се да направят аборт. Над 20 милиона жени в Европа нямат достъп до аборт.

Ето защо започнахме кампанията „Моят глас, моят избор“. Работихме по нашето предложение с екип от международни адвокати и създадохме силна мрежа с организации в цяла Европа.

Нашата цел е да защитим правото на аборт на равнището на ЕС и да подобрим достъпа до аборт за жените, които понастоящем трябва да пътуват до други държави, тъй като абортите са забранени (като например жените в Малта и Полша) или процентът на откази поради вътрешни убеждения е

висок (както се вижда в Италия и Хърватия), или за жените, които понастоящем просто не могат да си позволят аборт (в държави като Германия или Австрия).

Именно настоящият политически климат е причината за неотложния характер на нашата кампания. Трябва да се обединим и да покажем, че повечето хора подкрепят правото на аборт и се противопоставяме на ограниченията на репродуктивната свобода. Повечето европейци подкрепят правото на аборт и трябва да бъдем единни, за да го защитим.

Какви конкретни стъпки искате да предприеме Европейската комисия? Как може да се постигне това, като се има предвид, че здравеопазването е от компетентността на държавите членки?

Предлагаме Европейската комисия да създаде финансов механизъм, който да работи като механизъм за участие на държавите членки и да покрива разходите за процедурите за аборт. Той ще функционира подобно на програмите за профилактика и лечение на рака.

Идеята е, че всеки, който трябва да пътува до друга държава за аборт поради тежки ограничения в собствената си държава или висок процент на отказ поради вътрешни убеждения, няма да трябва да плаща за процедурата от собствения си джоб. В момента хиляди жени пътуват до други държави, където понякога плащат хиляди евро за процедурата. Не всеки може да си позволи това.

Абортът може да не попада в сферата на компетентност на Европейската комисия, но финансовите програми, свързани със здравеопазването, попадат и именно поради тази причина успяхме да регистрираме нашата ЕГИ.

Защо решихте да продължите това чрез ЕГИ? Доколко се надявате на положителен отговор от страна на Комисията?

Нашата словенска организация, [Институтът „8 март“](#), която координира кампанията „Моят глас, моят избор“, има богат опит с национални граждански инициативи, събиране на подписи и референдуми. Чрез националния механизъм за гражданска инициатива вече променихме успешно 15 закона в Словения и спечелихме два национални референдума. Ето защо пожелахме да открием подобен инструмент за пряка демокрация на равнището на ЕС. Така се запознахме с ЕГИ. Искане да постигнем непосредствена промяна, която би имала трайно въздействие върху репродуктивните права за всички в Европа, и затова решихме да започнем да събираме подписи.

По време на кампанията осигурихме политическа подкрепа от всички лявоцентристки политически групи в Европейския парламент, получихме подкрепа от видни политици на национално равнище в много държави — членки на ЕС, поддържахме добри контакти и установихме отношения с европейските комисари. Надяваме се, че те ще се вслушат в гласа на тези над 1,2 милиона души, които стоят зад нашата инициатива.

Как успяхте да убедите хора в различни страни от ЕС да подкрепят вашата инициатива и да помогнат за събирането на подписи? Какви канали използвате, за да разпространите информацията?

По време на кампанията изградихме силна мрежа с повече от 300 организации и създадохме хубава общност с над 2 000 доброволци от цяла Европа. Искане да присъстваме на улиците на

европейските градове и села с нашите доброволци, готови да събират подписи. Успяхме да създадем силно онлайн присъствие в нашия профил в [Instagram](#), но използваме също така различни канали като [Facebook](#), [TikTok](#), YouTube, [BlueSky](#), [X](#) и други платформи на социалните медии.

Преминахте прага от един милион точки, необходими за успеха на една ЕГИ, месец преди крайния срок за събиране на подписи. Какъв вид обратна връзка и подкрепа, включително финансова подкрепа, сте получили до момента?

Успяхме да достигнем един милион подписа през декември, след като ги събрахме в продължение на девет месеца, и приключихме събирането на подписи преди крайния срок, когато те станаха 1,2 милиона.

Успяхме да съберем подписите с помощта на нашата мрежа и общност, но също така кандидатствахме за различни възможности за финансиране по време на цялата наша кампания, за да я поддържаме. Инициативата „Моят глас, моят избор“ спечели и наградата на Словенското общество по социология и е номинирана за наградата SozialMarie. Получихме също така подкрепата на всички лявоцентристки политически групи в Европейския парламент и индивидуална подкрепа от различни членове на ЕП, заместник-председателя на Европейския парламент **Николае Щефънуца**, френския сенатор **Мелани Вожел**, президента на Словения **Наташа Пирц-Мусар** и министър-председателя **Роберт Голоб**. Много активисти и лица от различни държави от ЕС също подкрепят кампанията, като например **Луиза Нойбауер** от Германия и **Алис Кофен** от Франция.

Моят глас, моят избор е инициатива, която прераства в едно от най-големите феминистки движения в Европа. Тя включва над 300 организации, безброй поддръжници и специални доброволци от целия ЕС, които работят заедно, за да гарантират безопасен и достъпен аборт в Европейския съюз.



[?? ?? ?????? ???????? ?? ??????, ????????
?????, ????? ?????? ? ?????????? ?? ?????](#)

Татяна Повалева представляваше Украйна на тазгодишното издание на [Твоята Европа, твоето мнение!](#) (YEYS) заедно със своите ученици. Учител в средно училище в Харкив, тя за последен път е била с класа си през февруари 2022 г. и оттогава преподава онлайн. Тя описва предизвикателствата, свързани с работата на преподавател в град, разположен само на 40 километра от руската граница и обстрелван непрекъснато от началото на войната.

Като преподавател, като учител можете ли да ни кажете как войната се отрази на способността Ви да преподавате и на образователната система в Украйна като цяло?

Днес в Харкив почти всички училища преминаха към онлайн обучение, тъй като не разполагаме с достатъчно убежища, за да осигурим безопасността на нашите ученици по време на присъствените занятия. Правим това от три години и за последен път видях учениците си в клас на 23 февруари 2022 г. Много ученици напуснаха страната, наложи им се. Сега

те живеят в различни европейски държави и като учител на мене ми е много мъчно. Учениците ми липсват и знам, че те трябва да се справят с много неща. Понякога трябва да учат както в европейски, така и в украински училища. За тях това е огромно натоварване. Междувременно тези от нас, които все още се намират в Украйна, живеят в постоянна опасност. Никой не заслужава да премине през това.

Преподаването и подкрепата на учениците по време на война е нещо, с което никога досега не се бяхме сблъскали. Едно от най-големите предизвикателства за мен е че се чувствам безсилна да помогна на някои ученици. Знанията и опитът ми понякога не са достатъчни, за да се справя с техните здравословни проблеми, причинени от стреса и неговите последици. Виждала съм сериозни личностни промени у учениците, дължащи се на посттравматично стресово разстройство, при което те имат по-спешна нужда от лекар, отколкото от учител. Мъчително е да осъзнаваш, че не можеш да защитиш учениците си от тези страдания. Въпреки това оставаме близо до нашите ученици, готови да им помагаме, да ги подкрепяме и да се грижим за тях.

Друга трудност е да запазя своята издръжливост и да остана добра опора за моите ученици не само по отношение на предмета, който преподавам, но и в други аспекти на живота. Един силен и издръжлив учител може да предложи повече на учениците, но въпросът е: как поддържаме тази сила? Учителите, които живеят и работят в условията на война, се нуждаят от подкрепа като всички други хора, защото подкрепяме децата, които са нашето бъдеще. Колкото по-положителни чувства изпитва един учител, толкова повече подкрепа и грижа получават учениците.

Защо смятате, че е важно да насърчавате учениците си да проявяват интерес към политиката или гражданския живот или да участват в международни събития като това?

Една от основните задачи на учителите е да насърчават своите ученици да бъдат активни. Още по-важно е да ги вдъхновяваме да продължат да участват в политическия живот, тъй като политиката оказва значително въздействие върху живота на хората. Участието в политиката е ценна възможност да се предлагат идеи и решения на много от проблемите, пред които сме изправени днес.

Участвайки в международни прояви като „Твоята Европа, твоето мнение“, учениците могат да намерят съмишленици и поддръжници, с които да споделят идеите си, да работят заедно за намиране на най-добрите решения и да обменят ценен опит. Без съмнение, срещите с връстници дават възможност на учениците да помислят колко са напреднали самите те, какви планове, цели и перспективи имат и от какъв вид личностно израстване може да се нуждаят все още.

Ако можете да се обърнете към другите учители или другите училища, какво бихте искали да им кажете като учител в Украйна в този момент?

Имам само три неща, които бих искала да споделя с колегите си и техните ученици. Първо, ако наистина искате да научите истината за войната, попитайте хората, които живеят в условията на война.

Второ, трябва да си дадем сметка колко е важно да бъдем единни, за да помагаме на другите и да бъдем готови да предотвратяваме катастрофите. Също така трябва да се разбере колко важно е да сме част от силна общност с общи морални ценности, интереси и перспективи за бъдещето.

Третият и според мен най-жизнеутвърждаващ факт е, че сме живи. Живеем, борим се и постигаме резултати. Променяме се към по-добро; надяваме се на по-добро и правим много, за да докажем, че дори в най-трудните времена има надежда и жажда за живота. Уважаваме тези, които жертват

живота си за нашето независимо бъдеще, и им помагаме с каквото можем. Изпитваме благодарност към всички, които помагат.

Украинските ученици участват в множество национални и международни прояви, състезания и олимпиади, където постигат големи резултати и печелят световно признание. Същевременно се учим да оцеляваме физически, интелектуално и емоционално в най-тежките условия на живот и това ще бъде част от нашия опит в сърцето на Европа.

Татяна Повалева преподава английски език в Лицей № 99 в Харкив, Украйна от почти 26 години. Тя взе участие в тазгодишното издание на „Твоята Европа, твоето мнение!“ като придружител на своите ученици.

????????

Ewa Haczyk-Plumley (editor-in-chief)
Laura Lui (ll)

? ?????????????? ?? ??????????? ????? ????????????

Chrysanthi Kokkini (ck)
Claudia-Paige Watson Brown (cpwb)
Daniela Vincenti (dv)
Dimitra Panagiotou (dm)
Ewa Haczyk-Plumley (ehp)
Giorgia Battiato (gb)
Jasmin Kloetzing (jk)
Joanna Harnett (jh)
Katerina Serifi (ks)
Laura Lui (ll)
Leonard Mallett (lm)
Marco Pezzani (mp)
Margarita Gavanas (mg)
Margarida Reis (mr)
Millie Tsoumani (mt)
Pablo Ribera Paya (prp)
Samantha Falciatori (sf)
Parminder Shah (sp)
Thomas Kersten (tk)
Veronika Kadlecová (vk)

????????????

Agata Berdys (ab)
Giorgia Battiato (gb)

?????

European Economic and Social Committee
Jacques Delors Building,
99 Rue Belliard,
B-1040 Brussels, Belgium
Tel. (+32 2) 546.94.76
Email: eescinfo@eesc.europa.eu

EESC info is published nine times a year during EESC plenary sessions. EESC info is available in 24 languages
EESC info is not an official record of the EESC's proceedings; for this, please refer to the Official Journal of the European Union or to the Committee's other publications.
Reproduction permitted if EESC info is mentioned as the source and a link is sent to the editor.